

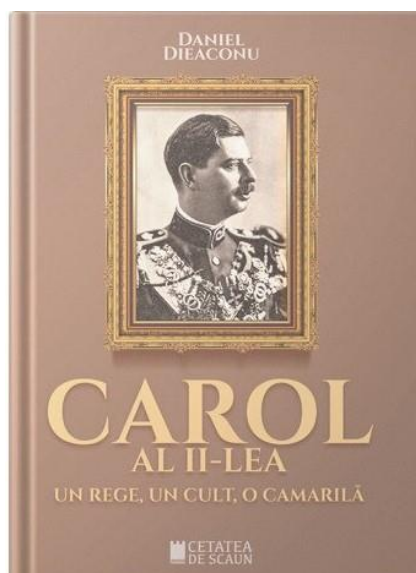
DESPRE CAROL AL II-LEA SAU „ÎNTRE DATORIE ȘI PASIUNE”

ABOUT CHARLES II OR „BETWEEN DUTY AND PASSION”

A PROPOS DE CHARLES II OU „ENTRE DEVOIR ET PASSION”

Drd. Emanuel BĂLAN

Daniel Dieaconu, *Carol al II-lea, un regem un cult, o camarilă*, Editura „Cetatea de Scaun” Târgoviște, 2018, 428 p.

Istoricul Daniel Dieaconu lansa în 1918, la prestigioasa editură „Cetatea de Scaun” din fosta capitală a Țării Românești, o altfel de monografie despre Carol al II-lea, o carte scrisă alert, plăcut, care ține captivat cititorul de la început și până la final. O carte scrisă științific și bazată pe o bogată bibliografie, inclusiv arhivistică, cu o abordare obiectivă și detașată a faptelor și fenomenelor. Este o monografie după cum afirmă și autorul „frescă a lumii românești pentru mai bine de jumătate de secol, cu o atenție mai mare acordată perioadei interbelice”.

Personajul cărții este Carol al II-lea, prezentat în una dintre cele mai bune cărți despre acesta dar și despre situația complexă internă și internațională, pentru că: „Carol al II-lea a fost considerat un personaj negativ al istoriei românilor, după cum o arată cele mai multe dintre scrierile care îi sunt dedicate sau care fac referire la viața și opera sa politică. Este incriminat pentru corupție, pentru încurajarea camarilei, pentru viața particulară scandaloasă, pentru arghirofilie, pentru neînestrarea armatei, pentru o politică externă șovăielnică, pentru terorismul transformat în politică de stat, pentru rapturile teritoriale. Pentru că în timpul său s-a prăbușit România Mare și democrația... Dar, pentru o interpretare obiectivă, trebuie să-l judecăm în contextul epocii, împreună cu cei ce l-au înconjurat, cei ce l-au îngăduit și chiar l-au încurajat. În contextul european al crizei economice, al proliferării ultranaționalismului și mai apoi al instaurării regimurilor autoritare și a dictaturilor, al revizionismului proferat de trei dintre vecinii României. A primit o moștenire frumoasă, cea mai frumoasă pentru un rege al

românilor, și și-a dorit să fie un rege mare. Istoria ne arată că nu a reușit. Că a fost sub vremuri. Vă invităm prin această carte să constatăm dacă a fost așa și dacă da, care au fost cauzele și consecințele. Să aflăm dacă s-a învățat ceva din istoria sa. Dacă nu, măcar să învățăm noi”. Am ales aceste rânduri scrise de autor, întrucât surprind inteligent esențialul: portretul unui rege și radiografia unei epocii... Dar, totodată, cuprind toată obida, frustrările și regretul unor generații purtătoare de destin românesc, crescute în cultul Reîntregirii, cu icoana României Mari în gând și în suflet...”.

Scrisă pe 11 capitole, studiul reprezintă o contribuție importantă la viața politică din anii 30, un deceniu tensionat politic mai ales în plan intern și marcat de ascensiunea extremei drepte.

Primul capitol, *Un prinț moștenitor*, se axează pe intervalul 1893-1925, marcând copilăria și adolescența unui prinț moștenitor, favoritul tuturor, beneficiar al unei atenții deosebite din partea familiei dar și a presei, conștient de statut dar și de atenția acordată. Este perioada aventurilor amoroase ale acestuia, perioada războiului, a iubiri și căsătoriei cu Zizi, „regina mea”, cum îi spunea. Tot aici se încadrează căsătoria cu Elena de Grecia, nașterea viitorului rege Mihai I, apariția Elenei Lupescu în viața prințului moștenitor, „Duduia” pentru a cărei iubire abdică

Al doilea capitol, *Un prinț dezmoștenit-Carol Caraiman*, este al perioadei 1925-1926, al crizei dinastice, moartea tatălui, Regele Ferdinand, regența fiului său minor, Mihai, dar și instaurarea unui noi ere politice, național-țărănistă în urmă morții marelui lider liberal, sfetnicul și influența regelui, Ion I.C. Brătianu.

Următoarele două capitole intitulate sugestiv *Un prinț sosist din cer* și *Un rege și o domnie de zece ani*, tratează exact deceniul domniei sale, a momentului restaurației din iunie 1930, a crizei politice din anii 30, a manevrelor sale politice, ascensiunii legionare, a instaurării regimului autoritar monarhic cu toate consecințele cunoscute (abrogarea Constituției din 1923 și adoptarea Constituției din februarie 1938, dizolvarea partidelor etc) și încheind cu trădarea sa din fatidica vara a anului 1940, vară încheiată cu abdicarea sa. Exilul este și el tratat cu aventura cuvenită prin Spania, Portugalia, Cuba și Mexic, unde se afla în 1944. Apoi aventura Braziliană, unde se va căsători cu Duduia.

Partea a doua a cărții pe care o putem considera formată din capitolele V-X, intitulate *Un rege și camarila sa*, *Regele și instituțiile puterii*, *Un cult pentru un rege*, *Instrumentele puterii pentru cultul regelui*, *Ceremonii și ceremonial public în timpul domniei lui Carol al II-lea și Serbările „Restaurației”*, reconstruiesc instrumentele și instituțiile puterii dar și esența ideologică a regimului carlist.

Autorul analizează aici principalele instituții de putere: FRN, Partidul Națiunii, Straja Țării, Ministerul Propagandei, Siguranța Generală, presa, cenzura și regimul stării de asediu. Rolul nefast al camarilei din jurul său, influența Duduiei, dar și meritele sale pe tărâmul culturii, fiind numit pe drept, „voievod al culturii”, sunt aspecte prezentate și analizate în lucrare. Cultul personalității este prezentat prin prisma sărbătorilor „Serbările Restaurației”, Ziua Monarhiei și chiar 1 Mai, sărbătorite cu mare fast și băi de mulțime, cu parade și manifestații de iubire și atașament față de

Rege și Țară. Regele era atent la evenimentele care se puteau transforma în capital de imagine. Regele cununa și boteza, pe apropiații săi, dar și oameni simpli din țară, participând personal la nunți și cumetrii sau trimițând pe prefecti sau rezidenți regali, fapte prezentate în presa vremii. Carol al II-lea dorea să-și legitimeze regimul ca unul providențial, salvator, fiind astfel conturat acest cult al personalității prin intermediul instituțiilor și instrumentelor create de către acestea.

Autorul îl citează pe celebrul ziarist, N.D. Cocea care a lăsat posterității mărturiile sale cu privire la regimul carlist de autoritate, de „regenerare națională”, sprijinit de propaganda oficială: „E ciudat sau semnificativ cum regele acesta, despre care se spun atâtea minunății la radio, în presă, în discursuri, la festivități, merge din instinct către tot ce este mai urât, mai mediocru. Uniforme aurite; oameni de duzină. Spectacole grotești, literatură proastă; politică de cârpeli. În fruntea instituțiilor: colonei, generali ieșiți la pensie sau neisprăviți și izgoniții vechilor partide. Nici un om cu adevărat om. Nicio inițiativă îndrăzneță. Nicio operă dusă la bun sfârșit. Un deputat al regmului, un om cinstit, Adrian Brudariu, îmi spunea amărât: ‚Nu s-a schimbat nimic, decât spoiala’. Și omul de încredere al primului ministru îmi mărturisea: ‚Se fură dragă, mai rău ca înainte și mai rău ca în codru”.

Așa cum afirmă autorul, temele propagandistice carliste nu au dispărut odată cu regimul său, ci au fost preluate de Antonescu, pentru ca în timpul lui Ceaușescu să atingă abogeu.

Cartea domnului Dieaconu, aduce completări și lămuriri asupra unei perioade din istoria contemporană, perioadă văzută de unii ca un Golden Age al istorie naționale. O carte care reevaluează epoca și rolul unor personalități, care contribuie la aflarea unor rapsursuri la întrebări ce privesc perioada și personalitatea lui Carol al II-lea.

O carte recomandată istoricilor dar și iubitorilor de istorie națională care citind-o descoperă o României cu personalități, evenimente și momente prezentate excelent așa cum au fost, în lumini și umbre.